

ZAJÍMAVOSTI MĚSTA LIBERCE

KŘÍŽ NA MÍSTĚ U ČERVENÉHO SRDCE

V nejtvrdějším popoledním slunci jsem se na kole ploužil do svahů nad Kateřinkami, po úzkých silničkách mezi chaloupkami, které stále jako by vypadávaly z kolorovaných pohlednic konce 19. století. Modré červencové nebe viselo nad Libercem již několik dní, krajina začala vonět senem i tam, kde se nesevalo, a slunce vyťahovalo z horských luk alpskou náladu. Strmá Ladova ulice – snad

nejprudší silnice v celém Liberci – končila našťastí utěšující scénérií: obnovenými božími muky u staré kamenné studánky pod vonícími lípami. V rozpáleném popoledni je zde poutníkovi svažit unavené nohy mezi pavučinami proucími se nad chladivou vodou.

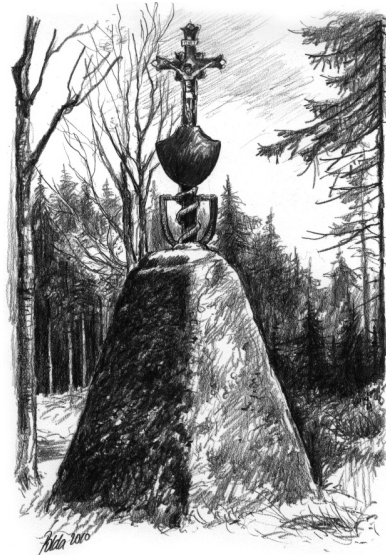
Cesta pak míří ještě výše – tomuto místu se kdysi říkalo Neuland čili Novina – mezi poslední chalupy, které se tulí k jizerským lesům. Je to místo, kde každý dům připomíná romantickou myslivnu, skrz jejíž zahradu zurčí potůček mezi kapradím a hrubými žulovými kameny. V hor-kém dni nikde nikdo, jen psi štěkali, když jsem se přiblížil deset metrů k plotu domu, který mají hlídat. Pouze zaparkovaná auta odháněla láka-vou představu romantické idylly barvotiskového obrázku z červeného románu o vášni mladého lesníka a touhách paní hraběnky.

Nebývalé léto dorazilo do Liberce a rozpálilo i jinak poměrně chladné Kateřinky. Seděl jsem pak dlouho na okraji lesa na skále, po všech těch letech stále překvapený, že něco takového je vůbec ve velkoměstě možné.

Kateřinky, pravá horská ves připomínaná poprvé roku 1608 – dnes jedna z nejkrásnějších libereckých čtvrtí, založená majitelkou panství

Kateřinou z Redernu, černou vdovou s bílým krajovým límcem okolo krku; její jméno nese čtyři staletí. Do nejvyšší části Kateřinek, mezi skály a jizerské lesy, se vracím často a rád, asi proto, že pořád nemohu úplně rozluštit drobnou záhadu, která se pojí se zákoutími za kateřinskou myslivnou.

Pár set metrů za posledním domem Kateřinek je na cestě k Dračímu kameni křížovatka prašných lesních cest. Skály, buky a smrky okolo, na dohled půvabná lesní školka, jako by vypadla z clam-gallasovských časů. Několika směry odtud vedou cesty do jizerských lesů – nahoru k mytickým skalám spojeným s pověstmi o krvelačných saních, do Fojtky i k seversky krásné přehradě na Černé Nise. Dnes tu lze za hezkých dní narazit na řady turistů a cyklistů, ale ještě v polovině 19. století bychom tu potkali spíše místní horaly a dřevaře. Jediná, z Kateřinek vedoucí cesta, zde překonávala ploché sedlo a vedla dále až pod

Javorový vrch, kde se teprve dělila na pěšiny klesající na obě strany hřebene – do Fojtky i Rudolfova. Teprve ve 20. století tu přibýly další cesty, lidé a dnes občas dokonce i auta. Uprostřed lesa se zrodila dnešní křižovatka.

Záhada tohoto místa se pojí s kamenem špičatého tvaru, na jehož vrcholku je stále možné ohmatat zbytek železného kříže. Málokdo dnes již ví, proč byl přírodní, nijak neotesaný, a přesto velice úhledně tvarovaný žulový kámen, patrně zdejšího původu, na lesní křižovatce cest postaven. Slyšel jsem vyprávět, že na tomto místě straší duch vojáka zabitého zde v časech sedmileté války v polovině 18. století, a proto lidé z Kateřinek, kteří tudy chodívali k Fojtce, postavili na křižovatce svaté znamení, které mělo učinit přítrž řádění lesního přízraku. To je jeden příběh. S kamenem se patrně ale pojí i pojmenování U Červeného srdce, které jsem náhodou našel v malém vlastivědném článku ještě z rakousko-uherských časů. V něm se vypráví, jak na tomto místě byly v 90. letech 19. století káceny stromy a následně vykopávány pařezy, a pod jedním z nich byl objeven děsivý nálezk – lebka a lidské kosti. Nejstarší obyvatelé Kateřinek prý tehdy vzpomínali, jak jejich předkové vyprávěli o útěku Kateřinských do lesů v časech válečných, patrně to bylo za války sedmileté či pozdějších válek napoleonských. Tábořili prý zde kateřinští horalé v dobách nebezpečí u skal v lesích, avšak i zde v pustině byli nakonec vystopováni a přepadeni nepřátelskými vojáky. Lebka a kosti by tedy mohly patřit některému ze zabitých při potyčce, lhotejino, zdali vojákovi či někomu z přepadených nešťastníků.

Více jsem k lesnímu kříži, dnes již kameni bez kříže, dlouho neměl. Až nedávno jsem si všiml na velmi pěkných internetových stránkách Kateřinek starobylé fotografie označené jako Památník padlým nad hájovnou: na kameni stojí zdobený kříž a okolo jsou pěstěné stromy. Podle místa a tvaru se zcela určitě jedná o kámen na křižovatce nad hájovnou, název je ale asi trochu zavádějící, neboť pomník padlým z 1. světové války měly Kateřinky ve velkorysém stylu postavený roku 1927 níže v obci a dodnes se z něj dochovalo torzo. Pokud měl být kříž na kameni opravdu památkou nějakých padlých, mohlo jít snad o mrtvé z nějaké starší války. Ale proč by jej horalé stavěli mimo ves, v podstatě v hlubokém lese? Odehrála se snad na tomto místě nějaká drobná potyčka v prusko-rakouských válkách v 18. století, či později? Nebyli zde opravdu dokonce pobyti uprchlíci z Kateřinek? O tom dnes vlastivědy zaryté mlčí.

Všechny příběhy a pověsti o kameni bez kříže na rozcestí v lese nad kateřinskou myslivnou jako by do sebe zapadaly. Přesto však záhada místa U Červeného srdce stále čeká na své úplné rozluštění.

Marek Řeháček, kresby Petr Ferdys Polda